

## Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 7/1996 vp

### Hallituksen esitys laeiksi maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetun lain ja yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunta on 21 päivänä toukokuuta 1996 lähettänyt maa- ja metsätalousvaliokunnan valmistelevasti käsiteltäväksi edellä mainitun hallituksen esityksen 64/1996 vp.

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina hallitusneuvos Timo Tolvi ja nuorempi hallitussihteeri Katriina Pessa maa- ja metsätalousministeriöstä, lainsäädäntöneuvos Kirsi Salo oikeusministeriöstä, ylitarkastaja Matti Hiltunen kauppa- ja teollisuusministeriöstä, osastopäällikkö Paavo Pirttimäki sisäasiainministeriöstä, yli-insinööri Osmo Voutilainen työministeriöstä, ylitarkastaja Rainer Lahti ympäristöministeriöstä, vanhempi budjettisihteeri Elina Selinheimo valtiovarainministeriöstä ja jaostopäällikkö Antti Huhtamäki Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitosta.

#### Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annettua lakia (1304/94), jäljempänä rakennepoliittikalaki, muutettavaksi siten, että lain säännöksiä voitaisiin Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahastosta rahoitettavien tukien lisäksi soveltaa Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla rahoitettavien tukien ja muiden niitä vastaavien tukien kansalliseen käsittelyyn. Tämä edellyttää muun muassa lain soveltamisalaa, tuen saajia, tuettavia toimenpiteitä, tuen tavoitteita ja kohteita sekä hallinnointia ja maksuliikennettä koskevien säännösten muuttamista. Samalla lakiin sisältyviä metsityksen ja metsänparannuksen tukemista koskevia säännöksiä ehdotetaan täydennettäväksi siten, että niissä mainitaan Lapin vajaa-tuottoisten metsien kunnostamisesta annettu laki (1057/82), jonka tarkoituksiin on myös mahdollista saada rakennerahastojen varoja. Lakiehdotuksen mukaan pysyvän luonnonhaitan kor-

vaamiseen ja maatalouden ympäristötuen hallinnointiin ja valvontaan sovellettaisiin pääsääntöisesti EY:n yhdenmukaistettua hallinto- ja valvontajärjestelmää. Lakiin ehdotetaan tehtäväksi myös eräitä teknisluonteisia muutoksia.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annettua lakia (56/80) muutettavaksi siten, että laissa määriteltäisiin kansallisista ja Euroopan yhteisön varoista myönnettävän rahoitustuen enimmäismäärä, joka saisi olla yhteensä enintään 75 prosenttia kokonaiskustannuksista. EY:n varoista osittain rahoitettaville hankkeille ei voitaisi ehdotuksen mukaan myöntää valtionlainaa tai korkotukea. Lisäksi lakiin sisältyviä vesihuoltoavustuksen takaisinperimistä ja takaisin perittävälle avustukselle maksettavaa korkoa ja viivästyskorkoa koskevia säännöksiä ehdotetaan eräiltä osin muutettavaksi.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

#### Valiokunnan kannanotot

##### *Yleistä*

*Laki maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta*

Rakennepoliittikalaki sisältää EY:n tukijärjestelmien täytäntöönpanoa koskevat kansalliset säännökset Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston varoista rahoitettavista toimenpiteistä. Lain nojalla voidaan ohjata varoja maa- ja metsätalouden sekä maaseutuelinkeinojen rakenteiden ja toimintaolosuhteiden parantamiseen, maa- ja metsätaloustuotteiden jalostuksen ja markkinoinnin kehittämiseen, pysyvän luonnonhaitan korvaamiseen, tuottajajärjestöjen perustamisen tukemiseen, maataloudesta luopumi-

sen tukemiseen, pellon metsitykseen ja metsäparannustöihin, ympäristöä säästävien tai parantavien viljelymenetelmien käyttöön ja maiseman- ja luonnonhoitoon, vesivarojen käyttöön ja hoitoon sekä uusjakojen tukemiseen. Toimenpiteistä vastaa pääosin maa- ja metsätalousministeriö. Rakennepoliittikalaki sisältää säännökset muun muassa lain soveltamisalasta, tuen saajista, tuetavista toimenpiteistä, tuen tavoitteista ja kohteista sekä muutoksenhakumenettelystä.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan lakiehdotuksen keskeisenä tavoitteena on mahdollistaa Euroopan aluekehitysrahaston ja Euroopan sosiaalirahaston varojen sekä tiettyjen EY:n ohjelmien (tavoite 2 -ohjelmat, yhteisöaloiteohjelmat sekä niin sanotut pilotti- ja mallihankkeet) käyttöönotto maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla. Tarkoituksena on, että EY:n rakennerahastojen varoista myönnettäviä tukia voitaisiin maa- ja metsätaloushallinnossa käsitellä yhtenäisten menettelyjen mukaan siitä riippumatta, mistä rahastosta varat ovat peräisin. Lisäksi tavoitteena on tarkistaa lakia siten, että sen säännökset täyttävät kaikilta osin EY:n asettamat toimivaltaista viranomaista ja tukien myöntämiseen liittyvää menettelyä koskevat vaatimukset.

Valiokunta toteaa, että ehdotetut muutokset ovat tarpeen EY:n rakennerahastovarojen tarkoituksenmukaiseksi hyödyntämiseksi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla. Valiokunnan käsityksen mukaan muutosehdotukset helpottavat rakennerahasto-ohjelmien toteuttamista ja niiden perusteella rahoitettavien tukijärjestelmien täytäntöönpanemista maa- ja metsätalousministeriön toimialalla, selkeyttävät ja yhtenäistävät maa- ja metsätalouteen liittyvän rahoituksen hallintoa sekä ratkaisevat eräitä lain soveltamisen yhteydessä esiin tulleita puutteita ja epäkohtia.

*Laki yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain muuttamisesta*

Yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain nojalla voidaan valtion talousarviossa osoitetuista varoista myöntää avustuksia vedenhankintaan, viemärintiin ja jätevesien käsittelyyn sekä sen yhteydessä syntyvän lietteen hyötykäyttöä palveleviin toimenpiteisiin. Maa- ja metsätalousministeriö ja ympäristöministeriö osoittavat lain tarkoituksiin käytettävät määrärahat alueellisten ympäristökeskusten

käyttöön, jotka tekevät varsinaiset hankekohtaiset päätökset. Yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamiseen on mahdollista saada rahotusta myös EY:n rakennerahastoista.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan lakiehdotuksen tavoitteena on lisätä lakiin siitä nykyisin puuttuvat EY:n rakennerahastoista osittain rahoitettavia tukia koskevat säännökset, jotka ehdotuksen mukaan olisivat yhdenmukaiset EY:n asianomaisten säännösten kanssa.

Valiokunnan käsityksen mukaan lakiehdotus vastaa sille asetettuja tavoitteita.

Hallituksen esityksessä mainituista syistä ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja puoltaa niiden hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

*Pykäläkohtaiset muutosehdotukset*

*Laki maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta*

*Johtolause ja 29 a §.* Valiokunta ehdottaa lain johtolauseetta sekä 29 a §:ää, joka koskee muun muassa yhteisöaloiteohjelmien mukaisten toimenpiteiden tukemisen edellytyksiä, teknisluonteisesti tarkistettavaksi.

*Laki yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain muuttamisesta*

*9 §.* Lain 9 § sisältää säännökset vesihuoltoavustuksen takaisinperimisestä sekä takaisin perittävälle määrälle maksettavasta korosta ja viivästyskorosta. Säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi lisäämällä pykälään Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta annetun neuvoston asetuksen (EY) n:o 2988/95 säännösten ensisijaisuutta tarkoittava säännös sekä asettamalla avustuksen takaisinperimiselle 10 vuoden määräaika avustuksen myöntämisestä lukien. Lisäksi pykälään sisältyviä korkoa ja viivästyskorkoa koskevia säännöksiä ehdotetaan yhtenäistettäväksi valtionavustuksia koskeviksi yleismääräyksiksi annetun valtioneuvoston päätöksen (490/65) kanssa viittaamalla niiden osalta mainittuun päätökseen. Päätöksen 31 §:ssä (1122/95) on koron ja viivästyskoron maksamista koskevan velvollisuuden osalta puolestaan viitattu korkolakiin (633/92).

Saamansa selvityksen perusteella valiokunta toteaa, että asetuksen (EY) n:o 2988/95 säännös-

ten suhde lain 9 §:n säännöksiin, esimerkiksi edellä mainittuun avustuksen takaisinperimiselle asetettuun 10 vuoden määräaikaan, jää ehdotuksessa epäselväksi. Valiokunta ehdottaa pykälää selkeytettäväksi siten, että asetuksen säännösten ensisijaisuutta tarkoittava säännös sisällytetään pykälään otettavaan uuteen 2 momenttiin ja samalla säännöksen sanamuotoa täsmennetään.

Koron ja viivästyskoron osalta valiokunta ei pidä ehdotettua viittausta valtionavustuksia koskeviksi yleismääräyksiksi annettuun valtioneuvoston päätökseen asianmukaisena, vaan sen sijasta lakiin tulee valiokunnan käsityksen mu-

kaan sisällyttää valtuutussäännös, jonka mukaan korkokannasta ja viivästyskoron suuruudesta määrätään valtioneuvoston päätöksellä. Valiokunta ehdottaa pykälän muuttamista sanotulla tavalla.

Edellä olevan perusteella maa- ja metsätalousvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

*että hallituksen esitykseen sisältyvät lakiehdotukset hyväksyttäisiin näin kuuluvin:*

## 1.

### Laki

#### maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan maa- ja metsätalouden rakennepoliittisista toimenpiteistä 22 päivänä joulukuuta 1994 annetun lain (1303/94) 2 §:n 3 momentin 8 ja 9 kohta sekä 5 momentti, 15 §:n 2 momentti, 19 §:n 4 momentti, 25 §:n 1 momentti, 8 luvun otsikko, 26 §, 27 §:n 1 ja 2 momentti, 28 §:n 4 momentti, 29 §, 32 §:n otsikko sekä 1 ja 3 momentti, 33 §:n otsikko ja 1 momentti, 39 ja 40 §, 48 §:n 2 momentti ja 49 §, sekä*

*lisätään 2 §:n 3 momenttiin uusi 10 ja 11 kohta ja pykälään uusi 6 momentti, lakiin uusi 26 a, 29 a ja 31 a §, 32 §:ään uusi 4 momentti ja 41 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyiset 3—5 momentit siirtyvät 4—6 momenteiksi, seuraavasti:*

2, 15, 19 ja 25 §  
(Kuten hallituksen esityksessä)

8 luku

**Rakennerahastojen tavoitteisiin ja yhteisöaloitteisiin perustuvat tuet**

26, 26 a, 27, 28 ja 29 §  
(Kuten hallituksen esityksessä)

29 a §

*Muut rakennerahastojen varoilla toteutettavat toimenpiteet*

Mitä 26—29 §:ssä säädetään, noudatetaan so-

veltuin osin myös muihin toimenpiteisiin, jotka kuuluvat (*poist.*) 2 §:n soveltamisalaan ja joita rahoitetaan Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahastosta, Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta. Valtioneuvosto antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset tuen saajista, tuen välittäjistä, tuen määrästä, tukiehdoista sekä tuen maksamisesta ja valvonnasta.

31 a, 32, 33, 39—41, 48 ja 49 §  
(Kuten hallituksen esityksessä)

Voimaantulosäännös  
(Kuten hallituksen esityksessä)

## 2.

## Laki

## yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

*muutetaan* yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta 18 päivänä tammikuuta 1980 annetun lain (56/80) 5 §:n 1 momentin 2 kohta, sellaisena kuin se on 29 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa (1376/89), ja 9 § sellaisena kuin se on 16 päivänä kesäkuuta 1995 annetussa laissa (866/95), sekä

*lisätään* 1 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna edellä mainitulla 29 päivänä joulukuuta 1989 annetulla lailla, uusi 3 momentti, sekä 4 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa 29 päivänä joulukuuta 1989 annetussa laissa, uusi 3 momentti, seuraavasti:

1, 4 ja 5 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

9 §

(Poist.) Alueellisen ympäristökeskuksen on määrättävä vesihuoltoavustus kokonaan tai asianomaiselta osin takaisin maksettavaksi, jos avustuksen saaja on käyttänyt avustuksen muuhun kuin mihin se on myönnetty tai jos hän on avustuksen saamiseksi antanut vääriä tai harhaanjohtavia tietoja tai salannut tietoja ja menettelyllä on ollut vaikutusta avustuksen myöntämiseen tai ehtojen asetteluun taikka jos avustus on muutoin suoritettu virheellisin edellytyksin tai perusteettomasti. Avustusta ei saa määrätä ta-

kaisin maksettavaksi enää sen jälkeen, kun avustuksen myöntämisestä on kulunut 10 vuotta. Avustuksen saaja on velvollinen maksamaan takaisin perittävälle avustumäärälle *vuotuista* korkoa ja *viivästyskorkoa*. Valtioneuvosto päättää takaisinperinnässä käytettävästä korkokannasta ja viivästyskoron suuruudesta.

*Edellä 1 momentin säännösten estämättä on noudatettava, mitä Euroopan yhteisöjen taloudellisten etujen suojaamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) n:o 2988/95 säädetään. (uusi 2 mom.)*

Voimaantulosäännös

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 28 päivänä toukokuuta 1996

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Timo Kalli /kesk, varapuheenjohtaja Kari Rajamäki /sd ja jäsenet Tarja Filatov /sd, Raimo Holopainen /sd, Tapio Karjalainen /sd, Annikki Koistinen /kesk,

Armas Komi /kesk, Jari Koskinen /kok, Esa Lahlata /sd, Tero Mölsä /kesk, Tuija Nurmi /kok, Tauno Pehkonen /skl, Erkki Pulliainen /vihr, Eila Rimmi /vas sekä Ola Rosendahl /r.